

SUOMEN ELÄINSUOJELUSYHDISTYKSEN KIRJASIA

Eläinsuojelusasia maalais- väestön kannalta

Kirjoittanut
M. E. MÄKI

Toinen lisätty painos

FORSSA 1930. FORSSAN KIRJAPAINO O.Y.

Eläinsuojelusasia maalaisväestön kannalta.

I.

Asiaan johtamiseksi.

Itsenäisyyden saavuttanut Suomen kansa toimii oman valtakuntansa rakentamisessa.

Valtiollisen toiminnan ohella suorittaa alaikäisyytensä tunteva kansa monia muitakin kehityksensä kurssilukuja.

Osuustoimintaliike koettelee vapaan yhteistoiminnan lääkearvoa yhteiskunnan parantajana. Raittiusliike johtaa ihmisiä itsenäisen tahdon kasvatuksen tietä himojen orjuudesta korkeamman vapauden ja onnen asteelle. Nuorisoseuraliike taas pyrkii keräämään unohdetut salonlapset itsekasvatuslippunsa juurelle, kehittymään älyn, tiedon ja sisällisen sydämen jalouden tietä tulevaisten aikojen kodin ja yhteiskunnan huoltajiksi. Monet muut hyvää tarkoittavat liikkeet suorittavat jaloa kylvää kukin sarallaan. Maassamme sykkii voimakas elämä.

On monia harrastuksia ja liikkeitä, joiden kosketuksesta maaseutu kohisee. Niiden syleilyssä me elämme ja niiden aatteihin me kaikelta muulta hukumme.

Me seuraamme uskonnollisia, kirkollisia ja yhteiskunnallisia liikkeitä, mutta me emme näe mitä niiden edessä, takana tai rinnalla kulkee. Siksi saatammekin unohtaa niin monet vaatimattomat mutta tärkeät murheen laakson ilostamisyrietykset. Siksi on monia valistuneistakin käyviä kansalaisia, jotka puusta pudonneen tavoin ovat pakotettuja kysymään, eläinsuojelusasiasta puheen tullen, mikä sekin on ja mitä silläkin on tehtävää?

Toivossa, että järjestetty eläinsuojelusliike tulee edes niin paljon maaseutuväestöllemme tunnetuksi, että se joutuu kysymään: mikä se on?, olen Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen

nyt jo edesmenneeltä puheenjohtajalta, eversti T. K. Forsténilta saamani kehoituksen johdosta 1913 kirjoittanut tämän kirjoitussarjan, joka maasta elävän maaseutuväestön kannalta selvittää eläinsuojeluskysymystä pyrkien antamaan kotoisten esimerkkien valossa vastauksia kysymyksiin, mitä on eläinsuojelusliike, onko se tarpeellinen ja mitä me voisimme sen hyväksi tehdä. Tarkistaessani tätä kirjasta toista painosta varten olen voinut lieventää monta kotieläinten hoitoa koskevaa moitesanaa niiden parannusten takia, jotka tällä alalla on kuluneen 17 vuoden aikana tapahtunut. Ilolla on siis todettava, että kehitys on kulkenut hyvään suuntaan.

II.

Mitä eläinsuojelusliike tarkoittaa.

Me elämme »joukkojen nousun», kansan laajain kerrosten heräämisen ja joukkoliikehtimisen aikaa. Kansan herääminen ja kasvatustarve on pitkäaikainen ilmiö. — Eihän herännyt ensimmäisellä silmäin raotuksella näe muuta kuin läheisimmät ja räikeävärisimmät esineet, mutta muutamien minuuttien kulluttua antavat valveutuneet aistit selvän kuvan koko ympäristöstä. Sama on laita myöskin kansain näkö- ja tuntoaistimien herätessä. Ensinnä nähdään yksityisten ihmisten kärsimät vääryydet ja laaditaan säädöksiä niiden poistamiseksi. Sitten nähdään eri sukupuolten, eri yhteiskuntaluokkain ja eri kansallisuuksien väliset ristiriidat, joiden korjaamisesta taistelevat, ei ainoastaan kärsivät itse, vaan myöskin heidän asialleen uhrautuneet jalosydämiset lähimmäiset. Yleinen ihmiskunnan veljeys luo täten säteitään luokka- ja rotupyyteistään kiistelevään ihmismereen.

Kansain veljestyksen tavoittelijatkin saattavat kummin vielä unohtaa, että on muitakin iloa ja kärsimyksiä tuntevia olentoja kuin ihminen. He pitävät edelleen ihmistä luomakunnan keskuksena, joka ei ole viljelemisestäään ja vartiomisestaan kellekään edesvustuussa. Mutta näiden ihmisystävään rinnalle ilmestyy kohta eläinten ystävä, joka opettaa, että ei siinä ole kyllä, jos me ihmisveljemme kanssa soveliaat olemme, mutta luomakunnan pienimmät jatkuvasti kärsivät meidän langettavan syntikätemme orjuutta. Eläinten ystävä huomauttaa, että »kaikilla maailmaan syntyneillä täytyy olla itsenäinen tarkoitus ja elämisen oikeus». Yhtä vähän kuin

Jumala on luonut toiset ihmiset orjiksi, toiset herroiksi, yhtä vähän hän on saattanut eläimiä luoda sellaisiksi raakain vaitojemme leikkikaluiksi, joiden kohtelemisesta me emme olisi minkäänlaisessa vastuussa. Jos uskomme, että Jumala on välittömästi luonut ihmiset ja eläimet, silloin olemme samalla tavalla hänen tahtonsa ja voimansa ilmauksia, olemme erilaisilla lahjoilla varustettuja veljiä, joista ihminen on korkeimmilla lahjoilla varustettu, mutta jotka lahjat eivät saata oikeuttaa heikoimpain kiduttamiseen. Jos taas uskomme, että olemme miljoonien vuosien kuluessa kehittyneet elämän alimmilta asteilta, lähteneet samasta ja jatkamme matkaa eteenpäin, toiset edellä, toiset jälessä, niin silloinhan ei meillä edellä kävijänä ole oikeutta osoittaa korkeampaa saavutustamme sydämettömällä julmuudella, nauraen vähimpien veljemme äänettömälle itkulle.

Kun tiedämme, että myöskin eläimillä on tunto, jopa monilla varsin kehittyneet aistimetkin joiden avulla ne voivat tuntea iloa ja surua, onnea ja katkeruutta ja kun ylipäänsä olemme sellaisella siveellisellä kehitystasolla, ettemme voi nauttia toisen kärsimyksistä, että jo pelkkä toisen surun tunteminen synnyttää mielipahaamme, niin kuinka voisimme olla julmia tai välinpitämättömiä eläimiä kohtaan? Eikö ihmisyysiemme estä meitä »eläimellisyydestä» myöskin eläimiä kohtaan? Jos teemme hyvää vain niille, jotka voivat meitä palkita, silloin olemmekin vasta raakalaisia. Jaloa on vain uhrata heikot voimansa itseänsä heikompien hyväksi, josta sisällinen tyydytys on ainoa välitön palkka.

Eläinsuojeluasian ajajain yhteisenä päämääränä on eläinten kärsimysten lieventäminen. Sivuseikoista sen sijaan saattaa olla eri mieltä. Toiset vaativat eläinten omaan vapauteensa jättämistä, toiset vain kohtelun parantamista, vieläpä auttavan holhouksen ulottamista vapaanakin oleviin eläimiin. Toisille on teurastus kauhistus, kun toiset taas hyväksyvät tuskattoman teurastuksen ja suorastaan vaativat kärsiväin eläinten lopettamista. Toiset tekevät työtä eläinten itsensä, toiset ihmisten hyödyn takia. Ihmisen hyödyn tavoittelijoista taas toiset asettavat aineellisen hyödyn määrääväksi, kun toisia kannustaa työhön hyvän teon siveellinen jalostavaisuus. Nämä ovat eläinsuojeluasian tärkeitä haarakysymyksiä, joiden selventämisen tarve herää sitä mukaa kuin itse asian ydin tajutaan, mutta sitä ennen on meille tärkeätä, muotoihin takerutumatta, itse pääasia: eläinten kurjuuden lieventäminen. Sitä me eläinten ystävät kaikki yhdessä tahdomme.

III.

Eläinsuojeluasian nykyiset ja tulevat ajajat.

Niin vaikeata ja niin vähäistä vastakaikua saanutta kuin järjestetty eläinsuojelustyö onkin yleensä maassamme ollut, on Suomen Eläinsuojelusyhdistyksellä sittenkin kaunis ja tuloksia tuottanut työkausi takanaan.

Onhan voitu jo vuosikautia julaista kahta eläinsuojeluasialle nimenomaan omistetua aikakausjulkaisua. On saatu syntymään yhteensä 724 Suomen Eläinsuojelusyhdistyksen alaisena toimivaa eläinsuojelusyhdistystä, joissa on useita tuhansia jäseniä. Kansakoulunopettajain avustamana on lasten keskuudessa tehty työ edistynyt niin, että heissä on järjestyneitä eläinten ystäviä montakin kertaa suurempi määrä kuin aikuisissa.

Kun eläinsuojeluasiasiasta on lisäksi puhuttu varsinaisten äänenkannattajien ja yhdistysten ulkopuolella, voidaan todella sanoa, että pieni asianharrastajajoukko on toiminut nukku-matta. Kun edelleen tiedämme, että esim. nuoriso- ja raittiusseuroissa on verrattain yleisesti tehty työtä myöskin eläinsuojeluasian ajamiseksi, niin eivät harrastuksemme suinkaan ole jääneet likimainkaan edustamatta. Mutta kun arvostellen tarkastamme käytännöllisiä tuloksia, huomaamme ne sittenkin kovin pieniksi. Emme saa salata itseltämme sitä tosiasiaa, että niin perin vähän eläinten ystäväistä kuuluu kotieläimiä omistavaan ja hoitavaan väestöön.

Eläinsuojelusyhdistys on maakylissä, joissa väestö elää karjanhoidosta, suuri harvinaisuus, mutta on se jokapäiväinen kaupungissa, tehdasalueilla ja kirkonkylissä, joissa on paljon kotieläimiä omistamattomia lapsuuden karjamuistojen säilyttäjiä.

Nämä ihmiset kaipaavat eläimiä läheisyydessään. He laittavat pikkulinnuille pesimispönttöjä, antavat ruoka-almuja j. n. e., mutta he ovat voimattomia kotieläintemme aseman parantamisessa, jota vastaan ihmiset kumminkin enemmän rikkovat.

Eläinten hoitajiin kohdistetulla kasvatustyöllä ja eläinten kohtelun valvomisella tosin sellainenkin, jolla ei ole eläimiä hoidossaan, voi parantaa eläinten kohtelua, mutta varsinainen omakohtainen ja esimerkillinen taistelijapaikka on niillä, jotka itse ovat jokapäiväisessä tekemisessä kotieläinten kanssa. Tästä laista on meidän maalaisväestömme. Ja sen itsetietoinen eläinrakkaus on vielä useinkin uinuksissa. Kotieläinten omistajissa

on eläimiä rakastavia ja sääliviä ihmisiä, mutta yleensä saa hellyyskin vain vaistomaisen ilmenemismuodon, sillä ihmiset eivät ole periaatteellisesti selvittäneet itselleen, että heillä on joitakin velvollisuuksia eläimiä kohtaan. Niitä vain viljellään, kuten peltoa, kuka huolellisemmin, kuka veltommin.

Kun tutkimme eläinsuojelusharrastustemme käytännölliseen elämään ulottuvaa vaikutusta joudumme toteamaan, että silloin kun luomakunnan kärsimyksiä huomaamaan heränneet ihmiset lukevat eläinsuojeluslehtien lämmittäviä kirjoituksia, silloin useimmat eläinten omistajat ja hoitajat korkeintaan lukevat sanomalehdistään minkälainen eläintenkäyttö on hyödyllistä, mutta ei sitä millainen on ihmisyyksvaatimusten mukaista. Silloin kun eläinten ystävät laittavat linnuille siroja pesänsuojuksia ja heittävät heille ruokaa akkunalaudoille, silloin etsii tuhannet vangitut kanat pimeässä navetassa lepopaikkaa, pesän tilaa tai ruuan muruista. Ja silloin kun me pidämme illanvietoissamme lämpimiä puheita eläinten ystävinä, silloin toiset käytännöllisessä toimessa piinaavat eläimiä; vieläpä hevosystävän kauniilta kajahtavalla nimellä.

Eläinsuojelusharrastus on käytäntöön vaikuttamattomana, ilmassa liitelevänä ihanteena, ellei se kotiudu Suomen maalaiskansan sieluun, ellei sen lämmittäviä alttareita voida rakentaa talleihin ja navettoihin, laitumille ja työkennille.

Eläinsuojeluksen toteuttajat pitää nostattaa maaseudun arki-ihmisistä, ja silloin ovat ihanteet astuneet juhlasaleista tosielämään.

Tallipojat ja karjatytöt, ne ovat kotieläinmaailmamme itsevaltiaat. Heidät pitää saada leiviskänsä oikein hoitamaan.

IV.

Korjattavia epäkohtia.

Kun saisimme käytännölliset kotieläinten hoitajat asiallemme lämpenemään, avautuisi heille laaja työmaa. Sillä korjattavia epäkohtia kotieläintemme hoidon alalla on paljon. Raakuus ja taitamattomuus kilpailevat eläintemme katkeroitamisessa.

Miten meillä esimerkiksi kohdellaan vuosikausia rinnallamme uskollisesti taistelevaa hevosta?

Hevonen saa verrattain yleisesti olla puolipimeässä tallissa, juoda siellä kylmää vettä ja maata kostealla ja likaisella

alustalla. Kavioiden voulemisessa ja kengityksessä noudatetaan sellaista huolimattomuutta, että monet hevoset tulevat jo nuorena sairastajiksi. Länkiä ei viitsitä sovittaa kaulaan ja kuolaimet asetetaan suuhun jääkylminä, että monesti kieli nahka niihin tarttuu. Jos kaikki tämä lamauttaa hevosen pirteyttä ja tottelevaisuutta, on »luomakunnan herralla» piiska ja kettingit varana. Jotta hevonen vain saataisiin perin rauhattomaksi, pannaan silmälaput poskille, ettei se vain millään hetkellä näe piiskan olevan alhaalla.

Kovin yleistä on, varsinkin puolikasvuisille poikasille, että kangistuneilla työhevosilla ajetaan minkä kaviosta lähtee. Ainakin on yleistä, että laitumelle vietäessä nelistetään. Selässä istuu raskas mies, joka yhä kohoaa ja putoaa hevosen selkään. Jos hevonen on piikkiselkäinen, ei se ole miehelle hauskaa, mutta hevoselle on se kauheata selänkoetusta. Kun päästään laitumelle, on hauskaa nähdä hevosen juoksevan. Se saa suitsenperistä »lähtöpassin». Jos se tästä arkiutuu ja pakoilee kiinniottajaa, otetaan se paulaan ja kiinni saatua lyödään entistä lujemmin.

Aivan yleistä on laiskanlaisilla ja mahtavuuden makuun päässeillä ihmisillä se vika, että ne eivät viitsi jalkaisin mennä mihinkään. Jos ei ole autoa tai kelin vuoksi ei voida autoa käyttää valjastetaan hevonen, istutaan rekeen ja annetaan nelistää. Sitten lojutaan kiirehtimättä määräpaikassa, ja hiestynyt hevonen saa vilustua.

Entäs sitten navettakarjan laita?

On vielä taloja, joissa lehmät, lampaat, siat ja kanat elävät samassa huoneessa eli »sointulassa».

Pienten eläinten alla on runsaasti palavaa lantaa, niin että lampaiden villaa vatsan puolesta »palaa» ruskeaksi. Kun ilmanvaihto on huono ja sikakin antaa hajunsa, ei ilma ole hauskaa hengittää. Epäsiisteyden mitta on kumminkin vasta silloin täysi, kun lehmillä on allaan virtsainen lanta ja yläpuolelta tiputtelevat kanat kullanalasiaan.

Asiaan kuuluvaa on tietysti, että navetta on melkein pimeä ja kaikki puhdistustoimet tuntemattomia.

Kun kaulavitjoja ei hellitetä koko pitkänä talvena kertaakaan, juomana on lämpimät huuhdevedet, ruokana toisena vuodenaikana itse hyvyyden runsaus ja toisena vuodenaikana pelkkät oljet, niin onko kummaa, että lehmät ovat keväällä uloslaskettaessa pelkkiä luurankoja, ja pimeään tottuneet karitsat sulkeltavat ensimmäiseen vesiojaan.

Julmista julmin on tapa, että sika, joka on kasvanut um-

mehtuneessa ja lämpimässä navetassa, asetetaan lihoituksen ajaksi ulkopakkaseen.

Kun sitten karjaeläimet lasketaan keväällä ulos, on niillä kyllä hyvät »lantahousut», mutta astuminen ei sittenkään käy, kun kaviot ovat viallisia.

Kesän kuluessa kaviot murtuvat ja kuluvat. Samoin tekee paimenen vitsa, mutta se saadaan aina uusi.

Tällaista on eläinten kohtelu alkuperäisissä oloissa, mutta poikkeuksena on se paljon pahempaakin.

On kovin paljo tunnettomia miehiä, jotka hauskuudekseen repivät hevosen suupielet rikki tai jotka pienimmänkin vahingon sattuessa sadattelevat ja lyövät hevosta. Jos reki tarttuu kantoon, kuorma horjahtaa kumoon tai mitä hyvänsä vahinkoa sattuu, kaikki se on hevosen syy, ja kohta vinkuu ruoska kirousten säestämänä hevosen selässä. Ja navetan puolella, jossa hellempi sukupuoli pitää valtikkaa, ei ole asia paljon parempi. Jos lehmä, karpäsen purressa, huiskuttaa häntäänsä, niin kohta se saa tuntea hennon naiskäden taputtavan lypsinlavitsalla kylkeensä.

On kokemusta siitäkin, että luokkatietoiset palvelijat ovat kostaneet isäntäväkeen kohdistuvan vihan heidän elämillensä. Pikku tyranni kostaa kärsimyksensä alaisilleen!

Kaikki nämä ovat taitamattomuuden ja raakuuden synnyttämiä ilmiöitä, joiden korjaamisen aika on tullut.

V.

Mitenkä epäkohtia on korjattava?

Kun tahdomme saada kotimme tuntumaan kodikkaalta, on siinä ensimmäinen tehtävä siivottomuuden ja ummehtuneen ilman poistaminen. Ja kun ryhdymme kotieläinten hoitoa parantamaan, on alku tehtävä samasta päästä s. o. tallien ja navettain laittamisesta tarkoitustaan vastaavalle kannalle.

On tietysti, varsinkin vähävaraisille, mahdoton saada yht'äkkiä huonejärjestystä uusituksi, mutta pikkukorjauksilakin saa myös kurjista hökkeleistä koko tyydyttäviä. Seinäin valoaukoille aukominen ja huoneen sisustus ei paljon maksa.

Millaisiksi meidän sitten pitäisi saada karjan asunnot?

Tillit ovat yleensä siksi tilavia, että siellä ei ole ilman puutetta. Tallin kohtuulliset tilavuusvaatimukset ovat: pinta-ala hevosta kohti 8 m² ja kuutiotila 15 m³.

Kynsisillan pituus, ilman soimea, tulee olla hevosen korkeus kerrottuna $1 \frac{1}{2}$ ja kynsisillan leveys = hevosen korkeus + 15 cm.

Uusien tallien rakentamisen varalta voisi tässä tietysti luetella monia neuvoja, mutta kun niitä on saatavana neuvojilta ja ammattikirjoista, huomautan vain sellaisista seikoista, joiden parantamisen täytyy vanhoissakin talleissa olla tinkimättömän vaatimus: Tallin tulee olla lämmönpitävä ja varustettu ilmanvaihtotorvilla, niin että sen lämpö ei alene 10:stä asteesta eikä taas milloinkaan tule hiottavaksi. Valon saamiseksi tulee olla kooltaan $\frac{1}{15}$ tai $\frac{1}{20}$ lattian pintaa vastaavat akkunat, joiden paikka on lähellä kattoa ja muoto matalanleveä.

Soimien suhteen on muistettava, että hevonen on maasta syövä eläin, jolle ei ole sopivaa rehujen ylhäältä kurkattelemisen. Soimen korkeus saa olla korkeintaan 90 sm. lattiasta.

Jos emme ota huomioon tallien kylmyyttä, ovat navetat vielä osittain kurjemmat. Ne ovat m. m. niin matalat ja ahtaat, että ilman kunnollisuudesta ei voi olla puhettakaan. Navetan tilavuuden tulee olla niin suuri, että pinta-ala eläintä kohti on 5 m^2 ja ilman kuutiotila 13 m^3 . Parret eivät saa olla ahtaat. Kohtuullinen leveys on yksi metri ja pituus = eläimenmitta + 12 cm.

Ruokakouru ei saa olla 45 cm. korkeammalla lattiasta. Jos ei saada heti itsetoimivia vesikuppia, on vettä pidettävä melkein läpi vuorokauden saatavana.

Valon ja ilmanvaihdon suhteen on sama vaatimus kuin talleissakin. Selvää on, että karsinoissa ei saa olla kaasuja synnyttävää palavaa lantaa ja että virtsasäiliön paikka ei ole navetan alla.

Pikku eläimistä pitää ainakin sioilla olla oma suojansa, jossa valo, lämpö ja ilmanpuhtaus on sama kuin edellisissäkin ja pinta-ala 2 m^2 sekä ilman kuutiotila 5 m^3 eläintä kohden.

Kun lampaat tottuvat lehmänavetassa alituisella määkimisellään rasittamaan toisia eläimiä, olisi suotavaa, että niilläkin olisi oma »tupansa».

Lammashuoneessa riittää $0,60 \text{ m}^2$ pinta-ala ja 4 m^3 kuutiotila eläintä kohti. Valo y. m. vaatimukset samat kuin edellä.

Jos kanoille ei saada eri asuntoa, pitää niillä olla navetassa oma valoisa nurkkansa, josta vain määrääaikoina lasketaan tepastelemaan navetan muuhun osaan, eikä milloinkaan lehmän yläpuolelle epäsiivoutta aikaansaamaan.

Kun nämä vaatimukset eläinsuojiiin nähden tulevat täytetyiksi, saatamme alkaa puhumaan muunkin hoidon parantamisesta.

VI.

Miten on hevosta hoidettava ja kohdeltava?

Edellä koetimme osoittaa, millaisia tulisi kunnollisten eläinsuojain olla. Jos kirjoituksessamme lausutut toivomukset kaikkialla täytettäisiin, olisi asian korjautuminen hyvällä alulla. Kumminkin olisi se vasta alulla, sillä ruokinta ja hoito ovat yhtä kipeän korjauksen tarpeessa. Kun kirjoitussarjamme neljännessä osassa jo ylimalkaisesti huomautimme asiain nykyisestä tilasta saanemme tässä heti ryhtyä sanomaan, mille kannalle ne olisivat saatavat.

Puhumme taaskin ensin hevosesta:

Kun talli on saatu valoisaksi, ilmapakiksi ja siistiksi, on seuraava korjausaste ruokinnan järjestäminen. Kun asian tarkemmin perusteltu esitys vaatisi tilaa enempi kuin tässä on käytettävänä, olen pakotettu sanomaan vain, miten on tehtävä, todistamatta miksi juuri niin on tehtävä.

Hevosen ruokinta on yleensä riittävän voimakas, mutta yksipuolinen ja epätasainen. Siksi pitäisi se järjestää siten, että korsi- ja väkirehun ohella voitaisiin talvellaikin antaa tuoretta rehua s. o. juurikasveja. Syksyin ja keväisin on sisä- ja ulkosyötön vaihdos toimitettava vähitellen, niin että ruuan-sulatuselimet tottuvat uuteen tehtävänsä. Ruokinta ei saa tapahtua koska sattuu, vaan määrääjoilla, että hevosen ruuan-sulatuselimet tottuvat säännölliseen toimintaan. Juomavettä pitää olla aina saatavana, eikä se saa olla jääkylmää. Jos esim. matkoilla joudutaan joskus käyttämään kylmää vettä, on juoma-astian päälle pantava heinätukko ja annettava olla kuolaimet suussa, että juominen käy hitaasti. Silloin ei vesi mene kylmänä vatsaan.

Varsinaisessa hoitotyössä on kavioiden kunnossapito tärkein. Sillä jos kaviot saavat kasvaa muodottomiksi tai pilaataan huonolla kengityksellä, tulevat hevosen jalat viallisiksi ja koko hevonen turmeltuu. Siksi on varsojen ja joutilashevosten kaviot vuoltava suoriksi ja luonnollisen mataliksi keran kuukaudessa. Kengät pitää sovittaa hyvin kavioon, — ei päinvastoin — ja m. m. on varottava liian pitkien hok-

kien käyttämistä, jotka antavat hevosen kaviolle luonnottoman asennon.

Valjaiden sopivaisuus on tärkeä. Länkien tulee olla olkapäihin sopivat. Niiden pitää olla riittävän pitkät ja niin väljät, että sormi mahtuu kaulan ja länkien väliin. Vetopiste on asetettava niin, ettei länget nouse kurkkuun, eikä kuorman paino koske olkanivelen kohdalle. Luokkavaljaat ovat siloja paremmat. Tärkeätä on muistaa, että kankeata kuormahevosta ei rasiteta juoksu-ajolla.

Varsain suhteen on m. m. muistettava, että niille tulee antaa säännöllistä jaloittelua ja taidokasta opetusta. Velto tai julma varsankasvatus on aiheuttanut paljo pahantapaisia hevosia.

Vielä on mainittava tärkeistä hoitotoimista:

Suitsia tulee säilyttää aina lämpimässä huoneessa tai ennen suuhun asettamista on kuolaimet käsissä lämmitettävät täysin lämpimiksi. Kumisiakin kuolaimia löytyy (myytävinä Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen ylläpitämässä eläinsuojelustoitimissa).

Kun hevonen joutuu seisomaan kylmässä ulkoilmassa, on sen selkään ehdottomasti asetettava hyvin suojaava loimi. Ajon loputtua on hevonen pyyhittävä olkitukolla kuivaksi ja asetettava loimi selkään siksi kunnes ihopinta lakkaa hikoilemasta. Jos on ajettu rapapelloilla tai kujilla ovat vuohiset puhdistettavat ravasta. Tärkeätä on muistaa, että hevosella pidetään tallissa loimea vain työstä tultua. Muuten käy iho heikoksi kylmää kestäväksi.

Hevosen kohtelu olisi saatava lempeäksi. Kyllähän hevosen ajossa kokeneiden henkilöiden täytyy myöntää, että hyväileminen ei käy aina päinsä, mutta lyödä hevosta kiukustuneena on raaka ja epäkäytännöllinen tapa.

Olin kerran paikalla, kun eräs mies löi hevostaan, jonka kuorma oli tarttunut kiinni johonkin. Mies ei hoksannut tehdä muuta kuin lyödä ja kirota. Vapiseva hevonen ei taas pysynyt vetämään. Kun sain miehen rauhoittumaan, taputtelin hevosta ja puhelin sille. Väänsin sitten reen anturat koholle, ja hevonen lähti matkaan pelkällä kehoituksella. Aina kun hevosta harjataan, joka olisi päivittäin tehtävä, tulisi sitä puhutella ja taputella. Ja aina kun ajossa tulee vahinko, on se korjattava, ja hevosen on annettava olla rauhassa. Näin saamme hevosen hyvälle mielelle, monen vahingon vähällä korjatuksi ja omatuntomme säilyy haavoittumatta.

VII.

Lehmäin y. m. tuotantoeläinten hoidon parantaminen.

Olemme jo käyneet katsomassa navetan murhenäytelmää ja esittäneet tuon jokapäiväisen näyttämön tarkoituksenmukaisempia sisustustapoja. Nyt käymme käsiksi ruokinta- ja hoitotapojen esittelemiseen:

Ensimmäinen vaatimus on nälkäruokinnan poistaminen. Rehut pitää syksyisin arvioida ja ottaa talvelle vain niin monta eläintä kuin saadaan elätetyksi. Toisena seuraa vaatimus: Ruokinta tasaiseksi ja meheväksi, niin että lehmää ei saa toisena vuodenaikana pitää yllellisyydessä ja toisena nälällä kiduttaa. (Tällä ei tarkoiteta sitä, ettei lypsymäärän mukaan voitaisi toista lehmää ruokkia runsaammin kuin toista.) Myös on juurikasvien ja painorehun avulla järjestettävä ruokinta läpi vuoden tuoreeksi ja meheväksi. Varsinkin on vältettävä äkkinäisiä ruokinnan vaihteluita.

Ruokailuaikojen täsmällisyys on lehmille yhtä tärkeää kuin hevosillekin. Samoin yhtämittaisesti saatavana olevan juomaveden tarve. Vielä tulee olla suolaa eläinten nuoleksittavana.

Kun olemme edellä, hevoshoidosta puhuttaessa, antaneet monia lehmän hoitoonkin sopivia ohjeita, emme tahdo tässä niitä kerrata, vaan viittaamme edelliseen kappaleeseen. Kun lehmäinpuhdistus on vielä monissa taloissa puutteellista, tahdon siitä kumminkin erityisesti muistuttaa. — Lehmillä tulee olla kuiva ja puhdas alusta. Samoin on niiden iho päivittäin puhdistettava. Puhdistustyössä on kumminkin otettava huomioon, että ei kaikenlaisilla karstoilla raadella ihopintaa. Lehmien laskeminen talvella joka viikko muutamiksi minuutiksi ulos jalottelemaan on vaatimus, josta ei koskaan saisi tinkiä. Samallinen tinkimätön vaatimus on sorkkain hoito.

Kun lehmät astelevat ontuen luonnottomiksi kasvaneilla kavioillaan, niaailevat ne siten isäntiensä vetelyydelle. On selvää, että kelpo mies ei toivo karjaltaan tällaisia kunnian osoituksia.

Vaikka lehmäinhoito on yleensä naisten varassa, joilta voisi odottaa enemmän sääliä kuin miehiltä, saavat nekin kestää paljon julmuutta ja vähän hyväilyä. Siihen pitäisi päästä, ettei luuta, kiulu ja lypsinlavitsa satuttaisi Punikin kylkiä. Kyllä naisiltamme voisi ennemmin odottaa ystävällistä hyväilyä lehmiä kohtaan. Laitumellakäynnin aikana

saavat lehmäparat paljon kärsiä raakojen paimenten takia. Niitä heitellään puupalikoilla ja kivillä, lyödään seipäillä, juoksutetaan j. n. e. Kun tätä tekevät vaistomaisen raakuuden ohjaamat lapset, joiden älyyn ei monesti voi vedota, on asiaa vaikea korjata, mutta yrittämättömyys saada parannusta aikaan on vanhempain ja isäntäväen rikos. Ainakin lähellä kotia on mahdollisuus valvoa paimenten toimia. Varsinaisessa paimentehtävässä pitäisi olla vaatimuksena, että lehmät saisivat tulla syöden laidunmaan rajalle.

Lapsuuteni paimenajoilta on minulla tallella monta elämäni rakkaimmista muistoista. Annoin paimennettavain ajelematta syödä rajaa myöten. Ja kun ei ne milloinkaan päässeet varastamaan, oli paimentaminen vähätöistä. Lehmät tulivat jalkain juureen asti ja lyökkäsin heitä sarvista takaisin. Kun ne lepäsivät harjasin niitä ja ne nojasivat kylkeeni. Mielestäni pitäisi paimenen aina voida sanoa: »Karja piti minusta ja minä karjasta».

Lampaat ovat yleensä lapsien rakastamia ja saavat siitä syystä paremman hoidon. Ja kun niiden hoidossa muuten sopii ottaa edellä sanottua varteen, sivuutan asian. Huomautan vain että lampailla ja hoitajalla pitäisi olla sellaiset välit, että lampaat aina kulkevat perässä, hoitaja edellä. Se tekee vastenmielisen vaikutuksen, kun ihminen juoksee metsäpedon tavoin lammaslauman jälessä.

Myöskin sialla on samat viihtymisvaatimukset kuin muillakin eläimillä. Erityisesti on muistettava, että sika ei viihdy liikuksuudessa, ja että sen asettaminen kylmään lihomään on raaka ja hyötyä tuottamaton tapa.

Kesällä pitää sian saada asua ulkona ja olla oikein kylpylähteen ääressä. Sikojen laiduntaminen on taloudellisesti edullista.

Lentävät kotieläimemme, kanat, ovat vielä monissa talloissa aivan kuin koturin asemassa. Ne ovat tiellä jokapalkassa. Harvoin niihin muuten huomiota kohdistetaan, kuin tieltä pois peljätettäessä.

Tästä pitää tulla parannus. Jos ei voida laittaa erityistä kanatarhaa, pitää niillä olla hauska osastonsa navetassa. Niillä pitää olla riittävästi ruokaa ja juomaa, tuhkaa, luuta j. n. e.

Niiden pitää saada talvellakin leudoilla ilmoilla työkennellä raittiissa ilmassa ja kesällä pitää kanoilla olla aituus, jossa ne saavat olla peloittelematta.

Kun muut pikkueläimet ovat ainoastaan enemmän ai-

kaansa seuraavien ihmisten vaalittavina, saanemme niiden hoidosta puhumisen tässä sivuuttaa.

Olemme näin lyhyesti esitelleet järkiperaisii ja ihmismäisiä eläinten hoitotapoja. Jos kotieläinten hoitajat ottaisivat ylläsanotun käytännössä toteuttaakseen, niin silloin olisi eläinsuojeluasiasa saanut suuren voiton. Silloin eläimiltä jäisi moni kärsimys kärsimättä.

Toivon, että niin tapahtuisi.

VIII.

Onko eläinten kohtelun parantamisesta hyötyä?

Tuskin saatetaan kieltää, että ei eläinsuojelustyö olisi hyväntekeväisyystyönä jaloa. Mutta on vielä niin vähän ihmisiä, jotka jonkin asian eteen jotakin uhraavat, ellei ole toivoa saada tuonnempana palkkaa korkoinensa.

Tällaiset ihmiset sanovat meille: »On tässä itsessään vastusta; ei siitä eläinsuojelustyöstä ole mitään hyötyä. — Ajakoot sitä joutilaammat.»

Mutta kun eläinsuojelus johdetaan sellaisille käytännöllisen elämän aloille, kuin edellä on esitetty, on se sellaista, joka palkitsee kaikki vaivat. Sillä parannetulla hoidolla parantuu myöskin eläinten hyvinvointi ja tuotanto.

Taitamaton opetus lahjoittaa meille pahankuriset hevoset ja taitamaton ajo ja hoito vikautuneet luuskat. Hyvä hoito sitävastoin tuottaa hyviä hevosia. Että lypsykarjan tuotanto on hoidosta riippuvainen, sitä nykyaikana tuskin kukaan epäilee. Myönnetään kelvollisen navetan ja ruokinnan tärkeys, mutta puhdistuksen kannattavaisuutta epäillään. Kokeilla on kumminkin todistettu, että tämäkin epäily on väärä, sillä muuten yhtä hyvistä ja yhtäläisesti ruokituista lehmistä on toinen lypsänyt pelkän ihonhoidon takia kiloa enempi päivässä kuin toinen. Ja tällä palkalla jo kyllä kannattaa tehdä muutaman minuutin työ.

Eläinten huolellinen hoito kannattaa penneissä ja markeissa laskettuna, mutta se kannattaa vielä enempi henkisen jalostavaisuutensa takia. Sillä jos me hoidamme eläimiä huolettomasti ja raa'asti, totumme me joka suhteessa huolettomiksi ja raa'iksi. Vähän päästä ei mikään paikka taloussamme ole kunnossa, eivätkä meitä liikuta läheisimpiemme kukaan tuskat. Siksi onkin, kuten Foerster sanoo, eläinsuojelus

ihmistensuojelusta. Jos meillä on tarkoituksena kehittyä ihmisiksi, niin että voimme onnellisessa sopusoinnussa elää vanhempaimme, puolisoimme, lastemme ja yleensä ihmisten kanssa, niin silloin on meidän harjoitettava itsehillinnän ja hellyyden osoituksen taitoa avuttomia holhokkiamme kohdella, jollaisia eläimet ovat.

Tuntuu narrimaiselta, kun ihmiset kysyvät eläinsuojelutyön marikoissa laskettavaa hyötyä, vaikka heiltä ei puutu rahaa, vaan uhrattavaa sopuisaa mieltä, jota eläinsuojelutyö juuri kasvattaa.

Ihmisten pitäisi alkaa tajuta, että henkiset ominaisuudet eivät ole nopeasti vaihtuvia tai oikullisen puolueellisia, että eläimestä välittämätön julmuri ei voi ihmisiääkään rakastaa, eikä yht'äkkiä muuttaa sisintä olemustaan. Samoin pitäisi ihmisten yhä enempi alkaa ymmärtää, että samankaltaiset tuntevat vetovoimaa toisiinsa, että tyranni saa harvoin osakseen rakkautta. Kun ihmiset tämän alkaisivat tajuta, olisi heille samalla selvinnyt eläinsuojeluksen hyöty. He näkisivät eläinhoidossaan koulun, joka kasvattaa heidän parhaita ominaisuuksiaan, joka on oikea itsekasvatuksen koe- ja harjoituskenttä. Olen vuosia muistanut ja muistan kuolemaani asti seurustelustani eläinten kanssa muutamia tapauksia, joilla on ollut mitä syvin itsekasvatuksellinen merkitys. Kerron tässä pari sellaista pikkutapausta. Paimenpoikana ollessani oli minulla tavallisesti muassani iso vitsa, jota sentään harvoin käytin. Seisoin kerran vitsani kanssa mietteisiiini vai-puneena pellon nurkalla. Heräsin siitä, kun hieho töyttäsi sarvikynillään kipeästi kylkeeni. Odottamatta järjen lausuntoa, sai eläimellinen viha vallan minussa. Löin hiehoa isolla vitsallani kaikin voimin. Kohta kumminkin heräsi parempi ihmiseni. Annoin hieholle anteeksi, käsittäen, että hän ei ollut tietänyt mitä teki. Kun en heti huomannut sitä, oli se tahtonut herättää minua itseänsä hyväilemään ymmärtämättä, että paimenpojan kylki ei kestä sarvien tyrkkäystä. — Kun asia selvisi täten minulle, olin samalla antanut kelpo korvaustin vanhalle aatamilleni. Hyväillen hiehoa koetin saada hänen katumustani ymmärtämään.

Toisen kerran olin lauvantai-iltana ulkopalstalla äestämässä. Päivä alkoi loppua ennen kuin työ. Olisi pitänyt lähteä kotiin, ja kun hevoksetkin osoittivat selvää laiskistumista. Se synnytti kärsimättömyyttä. Heräsin haaveistani, kun suupieleni meni hermostuneesti vinoon ja aiheetta riipasin suitsilla uskollisten hevosteni suupieliä. Häveten katsoin toi-

sella saralla työskentelevään veljeeni, oliko hän nähnyt lankeemustani. Saran päähän päästyä koetin sovittaa välini hevosten kanssa ja vastaisuudessa paremmin valvoa itseäni.

Joka itsekasvattajana on ollut eläinten kanssa kosketuksessa, sillä täytyy olla tämän suuntaisia muistoja. Ja niiden aiheuttama siveellinen tahdonkasvatus on eläinsuojeluksen hyödyn oikea mitta.

IX.

Saako eläimiä tappaa ja syödä?

Edellisellä olen koettanut esittää eläinsuojelustyön merkitystä sekä tekoaloja ja tapoja maalaisväestön keskuudessa. Tämän jälkeen tulisi esittää joitakin suunnitelmia eläinsuojelustyön järjestämisestä, mutta sitä ennen on huomautettava muutamista pulmakysymyksistä, joille nykyään tuskin voidaan yksimielistä ratkaisua löytää, mutta joiden selvittely on siitä huolimatta tärkeätä.

Yksi tällainen kysymys on kysymys eläinten tappamis-oikeudesta ja ravinnoksi käyttämisestä. Me tiedämme, että eri pakanakansoilla on ollut pyhänä pidettyjä eläimiä, joissa on uskottu asuvan jumalallisen hengen ja joiden tappaminen ei ole tullut kysymykseenkään. Tiedämme miten pyhä Fransiskus sanoi eläimiä veljikseen ja kohteli niitä myös veljellisesti. Ranskalaisten tiedämme pitävän leppälintua »Pyhän Jumalan eläimenä», jota kohdellaan erityisellä hellyydellä. Samallaisia esimerkkejä voisi kertoa muitakin, mutta monilukuisuudestaan huolimatta ovat nämä esimerkit sittenkin harvalukuisia niiden rinnalla, jotka näyttävät meille, miten eläimiä tapetaan ja syödään.

Eläinten tappaminen ja syöminen on vuosituhansia vanha tottumus, jossa useimmat ihmiset eivät näe mitään luonnotonta. Viime aikoina on kumminkin sekä uskonnolliselta että terveydelliseltä kannalta esitetty monta lausuntoa eläinten tappamista ja syömistä vastaan. Mutta kun kysymyksen uskonnollinen puoli ei tulisi tässä yhteydessä selvitetyksi ja kysymys liharavinnon terveellisyydestä on kiistan alaisena, voimme tässä syventyä asiaan vain eläinsuojeluksen kannalta.

On monasti tuotu esiin väite, että ihminen ei voi tehdä hyvää ilman rakkautta eikä harjoittaa julmuutta rakasta-

malleen olennolle. Toisin sanoen: ihminen ei voi rakkaudella hoitaa eläimiä, jotka sitten aikoo tappaa ja syödä suuhunsa; eläinten ystävä ei voi olla eläinten tappaja. Uskonnollisista ja siveellisistä syistä voi eläinten tappamisesta olla eri mieltä, mutta eläinten ystävä täytyy minun nykyisissä oloissa eläinten edun kannalta puolustaa sekä niiden tappamista että syömistä. Sillä jos ajattelemme ainoastaan eläinten kärsimyksiä ja nautintoja, täytyy meidän tulla siihen tulokseen, että tuskaton kuolema on monen kärsivän eläimen onni. Eläinten ystäväni olen tehnyt eläinmurhia eläimiä auttaakseni. Kun esim. niityllä on niittokoneen tai viikatteen terä raadellut sammakon, joka on tuskain ahdistamana parkunut, olen aina rientänyt kuoleamalla lopettamaan onnettoman kärsimykset ja sen tehtyäni tuntenut tapaturman tahtomattani aiheuttaneen rikoksen tulleen sovitetuksi. Kun paarmat ovat purreet hevosta, olen tunnonvaivoitta antanut heille kuoleman j. n. e. Tuskin voi eläinten ystävä olla hyväksymättä tautia kärsivän tai toisia eläimiä vahingoittavan eläimen tappamista ja jos tappaminen joskus on hyväksyttävä, on sitä vastustava periaate muserrettu. Jos hyväksymme suurien metsänpetojen ja pienten tauti-itiöiden tappamisen, silloin emme enää voi sanoa: »murha on aina murha».

Helppo on myöskin todistaa, että lihansyönti edistää tappamista ja vähentää eläinten kärsimyksiä. Harvoinhan me näemme laihoja, vanhoja ja raajarikkoja niiden kotieläimien joukossa, joiden lihaa syödään, mutta kun hevosten lihan syöntiä vastaan on ennakkoluuloja, ovat hevosten keskuudessa vaivaiset tavallisia. Se johtuu siitä, että kun hevosen lihaa ei yleisesti syödä, lypsetään siltä elävänä kaikki voimat ja annetaan sen ennen kuolemaa käydä mahdollisimman laihaaksi.

Monet puhuvat eläinten tappamisen puolesta sillä perusteella, että ilman kotieläimiä olisi elämä — m.m. maanviljelys — mahdoton ja ilman tappamista lisääntyisivät kotieläimet liiaksi ja vaivaiset kävisivät yleiseksi. Kokemuksilla on todistettu, että karjaton maanviljelys kyllä menestyy ja pystyy elättämään vielä paljon enempi ihmisiä, mutta eläinten tappamisesta ei tämä tieto vapahda. Jos siirtoisimme karjattomaan maanviljelykseen, ei kotieläimiä voitaisi laskea luonnon vapauteen, sillä ne eivät voisi säilyttää henkeään omin voimin talven yli. Ne täytyisi tappaa joukkomurhalla tai elättää entiseen tapaan, tappaa yksi kerrallaan ja harjoittaa entiseen tapaan karjallista maanviljelystä.

Niin sääliväisiä ja hienotuntoisia kuin tahtoisimmekin olla tuntuu minusta siltä, että me emme voi olla tappamatta suuria ja pieniä petoeläimiä emmekä vapautua kotieläinten vähittäisestä tai joukkosurmaamisesta sekä että lihan syönti vapauttaa eläimet riutuvasta elämästä, joten myös hevosen lihan yleinen syötäväksi asettaminen on eläinsuojelukselle suurempi voitto kuin kaiken lihan hylkääminen.

Eläinsuojeluasiasia ei siis vaadi meitä hylkäämään eläinten tappamista ja ravinnoksi käyttämistä, mutta se vaatii eläimille tuskatonta elämää ja tuskatonta kuolemaa.

X.

Luonnon eläinten holhous ja vaino.

Olen tässä kirjoitussarjassa koettanut pitkin matkaa kotiinnuttaa eläinsuojeluasiasia käytännöllisen kotieläinhoidon alalle, silti lausumatta mitään siitä eläinsuojelustyöstä, joka esiintyy luonnon vapaiden eläinten holhoamisena. Mutta kun olen tässä ryhtynyt selvittämään ristiriitoja, en voi jättää viime mainittua ristiriitaakaan mainitsematta.

Me saamme päivä- ja eläinsuojelulehdistä lukea jonkinlaisina eläinsuojelusharrastusten kukkina esitettävän kertomuksia siitä, miten joku henkilö säännöllisesti ruokkii joitakin pikkulintuja, miten ne hyppivät hänen käsilleen, ikkunalaudalleen j. n. e. Tällaisia uutisia olen aina lukenut samanlaisilla tunteilla kuin kertomuksia suurista ja kohteliaista kerjäläisjoukoista, hovilakeijain palkatusta kohteliaisuudesta ja matelvaisuutta vaativasta tyrannien armonosoituksista. Sillä tuollainen pikkulintujen holhous ei ole niiden hyväilemistä. Se vain kehittää linnuille valmista odottavan kerjäläisluonteen. Se tekee niistä velttoja armon odottajia, jotka menehtyvät tai joutuvat ainakin hetkelliseen pulaan, kun noiden kerjäläispalojen anto lakkaa. Ja jos se kestäisi polvesta polveen, olisi tulos vielä pahempi. Silloin pikkueläimet tottuisivat vaivashoitolaisiksi, jotka evät koskaan voisi itse auttaa itseään. Meidän tulee tajuta, että itsenäinen, omaan huolenpitoon perustuva elämä on linnuillekin luonnollisin ja parhain. Jos joskus on lintujen ruuansaanti erittäin tiukalla, silloin tietysti on apu hyvä. Mutta apua on annettava niin, että linnut löytävät sen tavallisella tavalla, ettei se johda niitä toimettomina kerjäläisinä odottamaan jossakin määrättyssä porttipielessä.

Kaikki luonnon eläinten avustus tapahtukoon siten, ettei se häiritse niiden säännöllistä elämän kulkua. Ja jos tuollaisella lintusyötöllä ei ole tarkoitus huvittaa vain syöttäjää, voi eläimille monasti osoittaa palvelustaan aivan toisella tavalla ja toisenlaisilla tuloksilla.

Millä tavalla, siitä kerron erään esimerkin:

Eräs postinhoitajatar Etelä-Pohjanmaalta otti tavakseen mennä juottamaan kirkkonaikana kirkkolaisten janoiset hevoset. Hän otti useamman sangon, pyysi hevoskentällä seisovia miehiä avukseen ja ammensi vettä kymmenille ja sadoille hevosille.

Kun hartaat kirkkolaiset tulivat hevostensa luo ja näkivät hevosten huoltamisen, ymmärsi yksi ja toinen hävetä. Omistajat alkoivat pitää huolta hevosistaan, ja neidin työ loppui. Se oli sellaista eläinten palvelusta, jota nämä itse eivät olisi voineet tehdä.

Tämän holhoushalun vastakohtana on erään eläimen verinen vaino ja kidutus. Vainottu eläin on käärme. Vaino taas johtuu kyykkäärmeen vaarallisuudesta ja Raamatun syntiinlankeemuskertomuksesta. — Onhan ikuinen viha vaimon ja käärmeen suvun välillä!

Kuulin kerran kauhean kertomuksen, miten meidän harhakristityt polkevat käärmeen päätä rikki: Eräs jumalisena itseään pitävä isäntä oli pannut paikkakunnan tavan mukaan käärmeen »rassiin», s. o. lävisti käärmeen terävällä puutikulla läpi, pisti puun pään maahan ja jätti elävän käärmeen siihen kitumaan. Isännän työmatka kulki tikussa olevan käärmeen ohi, joka eli monta päivää. Ohikulkiessaan tarjosi isäntä aina käärmeelle tikulla »piipun hikeä». Kun käärme käänsi pihisten päätään, sanoi tuo »hurskas körttiläinen»: »Ota nyt! — Ottihan Eevakin omenan!» Ja hänen mukansa olevat uskonveljensä olivat nauraneet tyytyväisesti. — Tällaisia ovat ra'an taikauskon kirokukat!

Kyykkäärme on niin vaarallinen, että tietysti emme voi sen elämää puolustaa. Mutta meidän täytyy puolustaa sen tuskatonta kuolemisoikeutta. Ei käärmeen kuolontuskat mitään sovita ja paranna. Ja jos se uskovaisten joukko, joka käsittää syntiinlankeemuskertomuksen kirjaimen mukaan vähänkin tutkisi ja ajattelisi asiaa, kyllä sen pitäisi jokaisen käsittää, että ei tuolla sähkövällä ja matelevalla käärmeellä ollut syntiinlankeemuksessa mitään syytä. Yhtähyvinhan olisi valheen isä voinut ottaa vaikkapa viattoman lampaan muodon.

Käärmeen kidutus on raaka ja pakanallinen tapa, joten kristittyinä ja sivistyneinä ihmisinä on meidän siitä luovuttava.

XI.

Eläinsuojelustyön järjestämisestä.

Olemme edellä osoittaneet, miten puuttuvalla kannalla kotieläintemme hoito on ja miten julmasti eläimiä kohdellaan. Jos me tahdomme saada tähän asiaintilaan todellisia parannuksia, on ryhdyttävä tekemään järjestettyä eläinsuojelustyötä. Miten tätä työtä on tehtävä, siitä seuraavassa joitakin ääri-viivoja:

On sanomatta selvä, että koti on kaikista kasvatustekijöistä tärkein. Siellähän kasvavat ihmistaimet aukasevat sirkkalehtensä ja ottavat ensimmäiset vaikutelmat vastaan. Siellä saa elämän käsitys ja tavat ensimmäisen pohjansa. Siellä siis pitäisi saada lapsiin istutetuksi eläinten oikeuksia tunnustava periaate ja saada heidät totutetuiksi säälivään ja huolelliseen eläinten kohteluun. Miten se sitten olisi mahdollista? Se olisi mahdollista siten, että lapset eivät saisi koskaan nähdä eikä harjoittaa eläinrääkkäystä. Se olisi mahdollista, jos lapset eivät saisi sellaista julmurikasvatusta kuin seuraavakin esimerkki osoittaa: Pieni poika ottaa ensimmäisiä askeleita. Hän näkee isompien miesten ajavan hevosella, kuuluu puhuttavan hevosista ja tahtoo näytellä hevosella ajoa. Äiti asettaa lavitsan hevoseksi ja poika saa nuorasuitset ja vitsan. Alkaa sataa iskuja, että tuoli kumisee. — »Too, too! Ettö tinä mene!» Ja taas piiskan iskuja.

Tuoli ei tietysti siitä pahene, mutta pojan vereen syöpyy käsitys, että hevosta saa lyödä. Puuhevosen tilalle tulee pian uusia piinattavia. Kissa, kanat, lampaat, lehmät, hevoset, toverit, kotiväki: vaimo, lapset, isä ja äiti. (Kuka asetti ensimmäisenä ruoskaan käteen?) On niin yksinkertainen tehtävä antaa lapsille hyviä esimerkkejä ja hyviä neuvoja, että jokaisessa kodissa siihen pystytään, kun vain tahto herää. Ja sen täytyy herätä. Koti, joka ei kasvata lapsiaan parhaan taitonsa mukaan, täyttää huonosti tehtävänsä.

Kodin työtä on jatkettava kansakoulussa. Siellä ei ole käytettävänä sitä esimerkin runsautta kuin kodeissa, mutta siellä on tilaisuus tietopuolisesti asiaa valaista.

Kun luonnontieteen opetuksessa käsitellään eläinoppia, ei siinä saa pysähtyä opettamaan vain kuollutta »ruumis»-oppia, vaan pitää saada lapset ymmärtämään eläinten sieluelämää, niiden iloitus- ja suremiskykyä samoin kuin sitäkin millaisella kohtelulla me rikomme eläimiä vastaan, millaista on velvollisuuksien käyttäminen. Erityisesti on saatava ymmärrettäväksi, että eläinten hoidossa ei saa määrätä yksin niiden markeissa tuottama hyöty, vaan viihtymys ja hoidon vaikutus omaan sisäiseen ihmiseemme. Uskomme, että tehtävänsä tasalla olevan kansakoulunopettajan ei ole vaikea tähän suuntaan vaikuttaa, kun vain tahto herää.

Kansakoulua seuraa nuorison vapaa itsekasvatus nuorisoi- ja raittiusseuroissa, y. m. järjestöissä. Juuri näiden järjestöjen henkinen vaikutus on nuorisoomme nykyään sangen suuri.

Kirjoitussarjamme kolmannessa osassa osoitimme, että nämä järjestöt ovat tehneet hajanaisia yrityksiä eläinsuojeluasian ajamisessa. Tämä on hyvä, mutta se ei vielä riitä. Niiden on alettava ajamaan eläinsuojeluasiana järjestelmällisesti ja varman suunnitelman mukaan. Niiden on silloin tällöin toimeenpantava esitelmiä ja keskusteluja eläinsuojeluasiana, niiden on perustettava lukurenkaita, joille tilataan m. m. Eläinten Ystävätä.

Kun harrastusten ja yhdistysten monilukuisuuden sekä henkisten voimain vähälukuisuuden takia ei maaseudulla ole yleisemmin mahdollisuutta itsenäisen eläinsuojeluyhdistysten perustamiselle, sopii erityisesti toivoa, jopa vaatiakin, että nuorisoseurat, joilla muutenkin on laaja kasvatusohjelma, ottavat eläinsuojeluasiana ajamisen erikoishuolekseen. Ei se riitä, että nuorisoseurat tekevät työtä omassa keskuudessaan edellä viitotulla tavalla. Niiden pitää muodostaa erityiset eläinsuojelustoimikunnat, samoin kuin niillä on nyt jo raittius-, maatalous- y. m. toimikunnat.

Nämä nuorisoseurain eläinsuojelustoimikunnat ottakoot toimekseen yleisen eläinsuojeluskirjallisuuden levittämisen. Ne huolehtikoot siitä, että muissakin paikkakunnan edistysseuroissa pysyy asiamme muistossa ja että kaikki erinimiset edistysseurat ja kansalaisryhmät kokoontuvat vuosittain viettämään yhteistä eläinsuojeluspäivää.

Järjestäessään naapuriseurain eläinsuojelustoimintaa, tulisi nuorisoseurain eläinsuojelustoimikuntain kiinnittää erikoista huomiota juuri maamiesseuroihin. Sillä juuri näissä seuroissa istuvat ne, joilla on suurin määräämisvalta kotieläintemme ylitse. Markkinain tulon kannalta maamiesseurat kyllä usein

keskustelevatkin eläinten hoidon parantamisesta, mutta nuoriseurain eläinsuojelustoimikuntain erikoistehtävä tässä suhteessa onkin herättää karjan omistajissa syvempää ja henkevää eläinhoito- ja suojelusharrastusta.

Suotavinta tietysti kumminkin olisi, että perustettaisiin kullekin paikkakunnalle oma eläinsuojeluyhdistys. Ulospäin se varmasti tehoisi eniten; ja liittyköön se Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen alaiseksi haaraosastoksi.

Myöskin kuntain huomiota olisi asiaan kiinnitettävä. Sopisi esittää, että kunnan terveydenhoito- ja kunnallislautakunnan jäsenet saisivat esim. tehtäväkseen valvoa teurastusasetuksen noudattamista. Missä on joku yleisempi eläinrääkkäyspaikka tai tapa, sitä olisi sopiva ruveta kukistamaan kunnallisilla toimenpiteillä.

Olen monasti hiljaisina hetkinä ajatellut eläinsuojeluliikkeen asemaa maaseudulla ja suunnitellut sen elvyttämiskeinoja. Hyvästä tahdosta huolimatta en ole kumminkaan keksinyt sen parempaa työsuunnitelmaa kuin yllä on esitetty. Se on kyllä laiha ja puutteellinen, mutta monipuolisen ja täydellisemmän toteuttamista ei useimmilla paikkakunnilla voi pitää mahdollisena. Ja jos tämä esitetty suunnitelma vain saa asianomaisissa piireissä harrastuksellista myötätuntoa osakseen, silloin onkin asia jo sängen paljon korjautunut.

Kun lopetan tämän kirjoituksen, pyydän lausua kiitokseni kaikille, jotka ovat sitä jaksaneet seurata. Toivoni on, että sironijestä kantanut vapautensa kevättä elävä kansani oppisi omista kärsimyksistään itseään heikompia oikein kohtelemaan, että valistustyömme tarkoittaisi etupäässä sydämen jaloutta ja että ainakin kansamme kristitty osa muistaisi, että vanhurskas armahtaa juhtaansa ja joka taitaa hyvää tehdä, eikä tee, hänelle se on synniksi.

M. E. Mäki.

Miten eläinsuojelusyhdistyksiä perustetaan?

(Eversti T. K. Forstén vainajan neuvot kirjasen »Eläinsuojeluasiasia maa-laisväestön kannalta» esim. painoksessa v. 1913).

Jos kotiseudullanne haluatte perustaa eläinsuojelusyhdistyksen, tulee teidän menetellä seuraavalla tavalla:

Aluksi tulee teidän herättää harrastusta asiaan paikkakunnan vaikutusvaltaisemmissa henkilöissä, esim. kirkkoherrassa, tuomarissa, nimismiehessä, kunnan luottamusmiehissä ja yksityisissä, joiden tiedätte olevan suojeita eläimille. Tämä tapahtuu parhaiten persoonallisesti käymällä niiden luona, joita toivotte saada toimimaan asian hyväksi, tai myös keskustelun ja kirjevaihdon kautta j. n. e.

Sitten kun näin olette onnistuneet herättämään harrastusta asiaan muutamissa henkilöissä, saatatte joko itse kutsua heidät kokoukseen tai, jos katsotte soveliaammaksi, kääntyä jonkun vaikutusvaltaisemmassa asemassa olevan henkilön puoleen pyynnöllä, että hän sen tekisi. Tässä kokouksessa voidaan sitten ehkä suunnitella jonkun suuremman kokouksen pitoa, johon yleisöä kutsuttaisiin ja jossa asiaa lähemmin kehitettäisiin, esim. pitämällä joku esitelmä eläinsuojeluasiasista tai yhdistyksen merkityksestä. Sellaisen kokouksen pitäminen ilmoitetaan paikkakunnan lehdessä ja eri paikkoihin kiinnitettyjen ilmoituslippujen kautta Luonnollisesti tulee teidän myös koettaa saada sanomalehdistöä kannattamaan eläinsuojeluasiasia, sillä onhan hyvä saada sanomalehdistö aina liittolaisekseen, ja koettaa toimittaa sanomalehtiin sopivia kirjoituksia ja siten saada valaistuksi asian tärkeyttä ja merkitystä.

Näin on teillä sitten sanomalehtien kannatus puolellanne ratkaisualla hetkellä, ja tätä kannatusta ei voida kyllin suureksi arvata, sillä onhan sanomalehti likeisessä yhteydessä yleisön kanssa, jonka kanssa tekemisiin ei muutoin voida päästä.

Jos olette päässeet niin pitkälle, että olette saanut yleisen kokouksen toimeen, niin kaikki muu käy kuin itsestään. Kokouksessa toimiva puheenjohtaja, tai te itse, tekee sitten ehdotuksen eläinsuojelusyhdistyksen perustamisesta, ja aivan varmasti ette tarvitse peljätä sellaisen ehdotuksen hylkäämistä. Johtokunta valitaan, mallisäännöt otetaan tarkastettaviksi ja mahdollisesti hyväksyttäväksi niillä muutoksilla ja lisäyksillä, joita paikalliset olosuhteet tai muut asianhaarat voivat aiheuttaa, ja näin perustettu yhdistys päättää sitten liittyä Suomen Eläinsuojelusyhdistykseen.

Tätä liittymistä ei luonnollisesti pidä unhoittaa, sillä sängen tärkeää on, että eläinten ystävät ja niiden yhdistykset liittyvät yhtenäiseen tarkoitustaan vastaavaan työhön, joka parhaiten tapahtuu kunkin yksityisen eläinsuojelusyhdistyksen yhtymisellä sellaiseen kokoovaan järjestöön kuin Suomen Eläinsuojelusyhdistys on. Tämän yhtymän kautta voidaan niiden yhteiset toivomukset saada kuuluville paljon tehokkaammin ja tarkokkaammin kuin jos ne kukin itse kohdastaan lausuisi.

Jos yhdistystä perustettaessa tarvittaisiin neuvoa ja apua, antaa sitä Suomen Eläinsuojelusyhdistys mielellään ja tilauksesta lähettää se myös esitelmänpitäjän, joka on apuna perustamisessa.

Jos huomaatte yhdistyksen olevan tarpeen kotiseudullanne, ja epäilemättä onkin niin laita, jollei paikkakunnalla jo ennestään ole tällaista, niin älkää viivytelkö ryhtymästä toimeen. Te teette siten hyvän työn ei

ainoastaan eläimille vaan myöskin kotiseutunne väestölle, jonka piirissä te siten herätätte eloon uuden siveellisen velvollisuuden — joka sitä ennen kenties oli tuntematon tai jota se kaikessa tapauksessa ei oikein ymmärtänyt. Ja te olette näin tullut ainakin vähässä määrässä hyväntekijäksi kotiseudullenne.

Älkää sentähden viivytelkö ryhtymästä valmistaviin töihin. Asia käy paljon helpommin kuin luulettekaan, ja vieläkin helpommaksi se tulee, jos uskotte — uskotte hyvän valtaan ihmisten sydämissä.

KAIKKIA
ELÄINHOITOVÄLINEITÄ

SAADAAN
EDULLISIMMIN

ELÄINSUOJELUSTOIMISTOSTA

Helsinki.
Aleksanterinkatu 13.
Puh. 26 906.

Suomen Eläinvakuutusyhdistys

Perust. 1896

Helsinki.
Korkeavuorenk. 1.

Puh. Joht. 36 885
Toim. . . 36 884

VAKUUTTA:

***Hevosia, nautaeläimiä, lampaita,
sikoja ja koiria.***

Halvat maksut.

ELÄINVAKUUTUS ON SAMALLA ELÄINSUOJELUS.